

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 22 Temmuz 2014
Sayı: 2736

49544

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Sayın Mehmet Müezzinoğlu tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Aylin NAZLIAKA
Ankara Milletvekili

Dünyada ve ülkemizde kanser hastalığı ve kansere bağlı ölümler hızla artmaktadır. Konuyla ilgili olarak Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu'nun kansere bağlı ölüm oranının 2012 yılında yüzde 21'e ulaştığı, bu artışın temel sebebinin yaşlı nüfusta meydana gelen artış, tütün kullanımı ve obezite salgını olduğu yönündeki açıklaması basında yer almıştır.

Sağlıksız gıda ve su tüketimi kanser hastalığını tetikleyen faktörlerin başında gelmektedir. GDO'lu ürünler, gıdalarda yoğun olarak kullanılan katkı maddeleri, boyalar ve tatlandırıcılar kanseri tetikleyen faktörlerin başında gelmektedir.

Hazır gıda ve içecek endüstrisi büyük bir hızla gelişmektedir. Buna paralel olarak ambalaj sektörü de büyümektedir. PET ambalajlar bu sektörde oldukça yaygın kullanılmaktadır. PET adıyla bilinen özellikle gıda ve ambalaj sektöründe yoğun olarak kullanılan Poli(etilenterftalat) üretiminde antimon maddesi katalizör olarak kullanılmakta ve PET yapısının içeriğine girmektedir. PET ambalajların içinde yer alan antimon, insan sağlığına zararlı, kanserojen içeren ağır metaldir. Bu nedenle damacana, pet şişe ve bardak sular mevcut haliyle ve çevresel faktörlerin etkisiyle kanser için büyük risk oluşturmaktadır. Ülkemizde PET şişelerin taşınmasında soğuk hava sistemi kullanılmamaktadır. Özellikle yaz aylarında havaların oldukça sıcak olması, suların güneşe maruz kalması, depolanması, uzun süre bekletilmesi ve PET malzemelerin geri dönüşüm sebebiyle defalarca kullanılması antimonun yoğun olarak suya geçmesine neden olmaktadır. PET'lerin insan sağlığı için taşıdığı risk bilinmekteyken, antimonun sınır değerlerinin tespiti ve sürekli kontrolü konusunda ülkemizde ciddi bir boşluk bulunmaktadır. Bir an evvel bu alanda bilimsel çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır.

Antimon ve bileşikler, Birleşmiş Milletler Çevre Koruma Kurumu (USEPA) ve Avrupa Birliği tarafından öncelikli kirleticiler arasında sayılmaktadır. ABD Çevre Koruma Ajansı (USEPA) ve Avrupa Birliği (EU) tarafından öncelikli kirletici ve muhtemel kanserojen madde listesinde yer almaktadır. Bu nedenle ambalajlardan ve şişelerden gıdalara ve içeceklere geçen antimon miktarının tespiti büyük önem taşımaktadır.

Damacana ve pet şişelerdeki suların sağlık için taşıdığı risklerin kamuoyuna yansdığı dönemlerde Sağlık Bakanlığının konuyla ilgili açıklamaları bilinmektedir.

Sağlık Bakanlığı tarafından kısa süre önce kamuoyuna yansıyan açıklamalarda, Sağlık Bakanlığı, 254 su firmasının ürünleri üzerinde inceleme yapmış, 20 firmaya ait 114 markada uygunsuzluk tespit etmiştir. Bunun üzerine Bakanlık, ülke genelindeki damacana suların denetimi ile ilgili önemli bir projeyi hayata geçirmek için harekete geçtiğini ifade ederek şunları söylemiştir: "Sağlık Bakanlığı'nın TÜBİTAK ile yürüttüğü çalışma kapsamında "Damacana Takip Sistemi" kurulacak. Damacanaların, yıkanması gereken 55-70 derecelik su sıcaklığı, Sağlık Bakanlığı'nca merkezden takip edilecek. İkinci aşamada dolumu yapılan damacanaya dışarıdan su eklenmesinin önlenmesi için iletkenlik takibi merkezden yapılacak. Çipli takip sistemiyle de damacananın ne kadar süreyle kullanıldığı ve kaç kez dolum yapıldığı denetlenecek. Damacanalara, üretim tarihinden itibaren en fazla üç yıl veya 75 kez kullanılacak. Bunun için elektronik takip sistemi işletmeciler tarafından oluşturulacak. Çipli takip, TÜBİTAK ile yürütülen projeye hayata geçirilecek. Daha önce izin verilen işletmelere, yıkama suyu ile ilgili takip sistemi için 1 yıl, çipli takip için 3 yıl tanınacak. Geri dönüşümlü polikarbonat kaplarda, suyun adı ve kabın üretim tarihi artık altta değil boyun veya gövdede kabartma şeklinde olacak.

Bu açıklamalara rağmen damacanalara, pet şişeler aynı şekilde satılmaya devam etmekte hem su kalitesi hem de petten geçen antimon maddesi nedeniyle içme suları tehlike saçmaktadır. Daha da ötesi önlenemez nedenlerle ortaya çıkan kanser vakaları hızla artmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye'de ve Ankara'da faaliyet gösteren su firması sayısı nedir? Bu firmalar kaç görevli tarafından denetlenmektedir? Ankara'da denetim yapan personel sayısı nedir? Denetim sıklığı nedir? 2014 yılında yapılan denetimlerde kaç markada uygunsuzluk yakalanmıştır?
- 2- Bu firmaların toplan su satış miktarı (damacana, pet şişe ve bardak su) nedir? Ruhsatı iptal edilen firma var mıdır? Hangileridir? İçme koşullarına uygun olmadığı için piyasadan toplanan su var mıdır? Hangileridir?
- 3- Sağlık Bakanlığı'nın TÜBİTAK ile yürüttüğü çalışma kapsamında "Damacana Takip Sistemi" ne aşamada? Ne zaman hizmete girecektir? Damacanalara yıkanması gereken 55-70 derecelik su sıcaklığı, Sağlık Bakanlığı'nca merkezden takip edilmekte midir? Kaç firma bu konuda takip edilmiştir? Dolumu yapılan damacanaya dışarıdan su eklenmesinin önlenmesi için iletkenlik takibi merkezi kurulması çalışmaları ne aşamada? Çipli takip sistemiyle de damacananın ne kadar süreyle kullanıldığı ve kaç kez dolum yapıldığı denetlenecek sistemle ilgili çalışmalar neden hizmete alınmamıştır?
- 4- Bakanlık tarafından yapılan açıklamada damacanalara, üretim tarihinden itibaren en fazla üç yıl veya 75 kez kullanılacak denilmektedir. Bu nasıl takip edilmektedir? 3 yıl ve 75 kereden fazla kullanılan kaç damacana tespit edilmiştir? .

- 5- “Geri dönüşümlü polikarbonat kaplarda, suyun adı ve kabın üretim tarihi damacananın gövdesinde kabartma şeklinde olacak” açıklaması için hangi çalışma yapılmıştır?
- 6- Damacanelerin standart olmayan araçlarda sıcağa maruz kalacak şekilde dağıtıldığı, güneşe açık bırakıldığı, uzun süre bekletildiği bilinen bir gerçektir. Vatandaşlarımız önlem alınmadığı için sürekli antimon almakta ve kanser hastalığı hızlı bir şekilde yaygınlaşmaktadır. Bakanlığınız bu konuda ne zaman samimi, etkili ve kalıcı önlemler alacaktır? Yoksa kanser, yaşlılık ve obeziteye bağlanarak sağlık politikaları bu şekilde devam mı edecektir?